

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-4-057 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 19-38/565-234
Karar Tarihi : 07.11.2019

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ

B. RAPORTÖRLER: Bahar ERSOY ZENGİN, Cüneyd DAL, Nezir Furkan KIRAN,
Elif Nurdan ŞARBAK, Abdulsamed TÜRLÜ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Re'sen

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Kamil Koç Otobüsleri A.Ş.
Merkez Mahallesi Bağlar Sokak Kağıthane Ofispark B2 Blok
Kat:5 No:30 Kağıthane/İstanbul

- Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Özgür YANAR

Kuştepe Mah. İnönü Cad. No:4 İzmen Sitesi B1 Blok K:10 D:104
Şişli/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Kamil Koç Otobüsleri A.Ş. ve Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş.'nin birlikte fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Kamil Koç Otobüsleri A.Ş. (KAMİL KOÇ) ve Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş.'nin (METRO) birlikte fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 22.04.2019 tarih ve 2828 sayı ile giren başvuru üzerine, KAMİL KOÇ'un şehirler arası yolcu taşımacılığı hizmetleri pazarında yıkıcı fiyat uyguladığı iddiasına yönelik olarak önaraştırma yapılmasına 13.06.2019 tarih ve 19-21/318-M sayı ile karar verilmiştir. Bu karar üzerine düzenlenen 17.07.2019 tarih ve 2019-4-021/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu 24.07.2019 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve söz konusu önaraştırma kapsamında 17.06.2019 tarihinde KAMİL KOÇ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen e-posta yazışmasının şüphe doğurması nedeniyle KAMİL KOÇ ve METRO'nun birlikte fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespitine yönelik olarak 19-26/395-M sayı ile re'sen önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili Kurul kararı üzerine hazırlanan 30.10.2019 tarih, 2019-4-057/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Kamil Koç Otobüsleri A.Ş. ve Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında İnceleme Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. Kamil Koç Otobüsleri A.Ş. (KAMİL KOÇ)

- (5) Türkiye'nin ilk karayolu yolcu taşıma şirketi olarak faaliyetlerine devam eden KAMİL KOÇ yaklaşık 8.000 kişilik çalışanı ve ortalama 1.100 araçlık filosu ile toplam 60 il, 288 ilçe ve Türkiye'de 607 bilet satış noktasında, Yunanistan'da ise 10 bilet satış noktasında hizmet sunmaktadır.

I.1.2. Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş. (METRO)

- (6) Metro Holding'e bağlı olan METRO, filosunda 495'i kendine ait olmak üzere toplamda 1221 otobüs ile ulaşım sektöründe faaliyet göstermektedir. Türkiye'de 79 ilde toplam 1.000'den fazla aktif acentesiyle yurt içi ve yurt dışı bilet satış ağına sahiptir.

I.2. İlgili Pazarlar

- (7) Önaraştırmanın konusunu, karayoluyla şehirler arası yolcu taşımacılığı yapan teşebbüslerin faaliyetleri oluşturmaktadır. Bu açıdan, geçmiş tarihli Kurul kararları¹ da dikkate alınarak ilgili ürün pazarı "karayolu ile şehirler arası yolcu taşımacılığı pazarı" şeklinde belirlenmiştir. Diğer yandan ulaşılan sonucu etkilemediğinden ilgili coğrafi pazar tanımlamasına gidilmemiştir.

I.3. İlgili Mevzuat

- (8) 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Bakanlık) tarafından çıkarılan Karayolu Taşıma Yönetmeliği ve "Karayolu ile Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ" ilgili alana dair düzenlemelerdir.
- (9) Karayolu Taşıma Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde; kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarının, taşımacıların, taşıma acentelerinin, taşıma işleri komisyoncularının, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerinin, taşıma işlerinde çalışanlar ile taşımalarda yararlanan her türlü taşıt, araç, gereç, yapıların ilgili Kanun kapsamına girdiği belirtilmiştir.
- (10) Söz konusu Kanun'un 5. maddesinde; *"Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınması zorunludur"* ifadesi yer alırken, 11. maddesinde;

"Ücret ve Zaman Tarifeleri

Madde 11: Düzenli yolcu ve eşya taşımaları, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ücret tarifeleri, yetki belgesi sahiplerince geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanır ve Bakanlığa bildirilir.

Ücret tarifelerine uyulması ve bu tarifelerin görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerine asılması ve taşıtlarda bulundurulması zorunludur.

Yolcu ve eşya taşıma, yükleme, boşaltma, depolama ve aktarma hizmetleri de dâhil olmak üzere ücret tarifelerinin, ülke ekonomisi ve kamu yararı aleyhine sonuç vermesi ve aşırı ücret uygulanması veya rekabet ortamının bozulması halinde ve gerektiğinde taban ve tavan ücretleri Bakanlıkça tespit edilebilir.

Ücret tarifeleri başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş ve dönüşte aynı şekilde

¹ 20.09.2012 tarih ve 12-44/1344-449 sayılı; 11.04.2013 tarih ve 13-21/289-139 sayılı; 01.10.2014 tarih ve 14-37/713-318 sayılı Kurul kararları.

düzenlenir. Değişik fiyat tarifesi uygulanamaz.

Düzenli yolcu ve eşya taşımaları zaman tarifesine tabidir. Taşımacılar tarafından geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanan zaman tarifeleri, Bakanlıkça onaylandıktan sonra yürürlüğe girer...” açıklaması bulunmaktadır.

- (11) Şehirler arası yolcu taşımacılığı ile ilgili başka bir düzenleme, Karayolu Taşıma Yönetmeliği'dir. Anılan Yönetmelik'in 56. maddesinde; yolcu terminalleri ile tarifeli yolcu ve kargo taşımacılığı faaliyetlerinin ücret tarifesine tabi olduğu belirtilip, bu tarifenin usul ve esasları ile uyulmaması halinde uygulanacak cezalar düzenlenmiştir. 64. maddesinde ise yetki belgesi sahiplerinin Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında yer alan her türlü faaliyetlerinin Bakanlığın denetimine tabi olduğu ifade edilmektedir.
- (12) Diğer bir düzenleme ise, 29.01.2013 tarihli ve 28543 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 67 No'lu "Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ"dir. Anılan Tebliğ ile karayoluyla şehirler arası yolcu taşımacılığı yapacak olan D1 yetki belgesi sahiplerinin uyacakları ve kilometre esasına göre uygulanacak olan asgari taban ücret tarifesi belirlenmiştir. Söz konusu Tebliğ'in 2. maddesinin (c) bendinde; "Yetki belgesi sahipleri Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 57 nci maddesi çerçevesinde indirimli yolcu bileti kesme haklarını, bu Tebliğ ile belirlenen taban ücret tarifesinden daha aşağı olmamak üzere kullanabilirler." düzenlemesi yer almaktadır.

I.4. Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

I.4.1. KAMİL KOÇ'tan Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (13) 13.06.2019 tarih ve 19-21/318-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen önaraştırma kapsamında 17.06.2019 tarihinde KAMİL KOÇ'ta yapılan yerinde incelemede aşağıda sunulan Belge 1 elde edilmiştir.

Belge 1

- (14) KAMİL KOÇ Çorum Acentesi İşletmecisi (.....) tarafından 08.05.2019 tarihinde KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Müdürü (.....)'a gönderilen, içeriğinde (.....)'in ifadelerinin de bulunduğu, bilgi kısmında KAMİL KOÇ Operasyon Direktörü (.....), KAMİL KOÇ Konya Otogar Müdürü (.....), KAMİL KOÇ Kayseri Otogar Müdürü (.....), KAMİL KOÇ Ankara Otogar Birim Yöneticisi (.....), KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Yöneticisi (.....), KAMİL KOÇ Ankara Otogar Birim Yöneticisi (.....), KAMİL KOÇ Ankara Otogar Birim Yöneticisi (.....), KAMİL KOÇ Ankara Otogar Birim Yöneticisi (.....), KAMİL KOÇ Ankara Otogar Birim Yöneticisi (.....), KAMİL KOÇ Amasya Otogar Birim Yöneticisi (.....), Aksaray Otogar Yöneticisi (.....), KAMİL KOÇ Ankara Bölge Bilet Satış Takım Lideri (.....) ile KAMİL KOÇ'un Erzurum ve Malatya birimlerinin adreslerinin olduğu "Re Fiyatlar hk" konulu e-posta yazışmasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

(.....) → (.....)

"(.....) Bey kolay gelsin,

Biz, Metro Turizm ile beraber görüşerek 25.04.2019 tarihinde bir zam yaptık, 27.05.2019² tarihi itibarı ile de tekrar anlaşmalı fiyatlarımızı bildirmiştik.

---

² Belge içerisinde yer verilen e-posta tarihinin 08.05.2019 olduğu göz önünde bulundurulduğunda yazışma içerisinde yer alan 27.05.2019 tarihinin sehven yazılmış olabileceği, esasen kast edilen tarihin 27.04.2019 olabileceği kanaatine varılmıştır. İlgili yazışma hakkında yapılan değerlendirmelerde her iki tarihi de kapsayacak zaman aralığı dikkate alınmıştır.

Dünyü sistem üzerindeki fiyat değışikliklerinde bazı fiyatların altta kaldığı, bazı fiyatlarında aşırı yukarı çıktığı görölmektedir. Örneğın Çorum-Ankara fiyatının düşük kalması, Çorum-Didim fiyatının yüksek olması gibi fiyatlarımızın gözden geçirilmesini rica ederiz.

Saygılarımla.

(.....) “

07.05.2019- 15:08 (.....) aşağıdaki e-postayı yazmıştır:

“Arkadaşlar merhaba,

Fiyatlar Genel Müdürlükte yeni bir sistemle otomatik olarak ayarlanacaktır. Ayarlama işlemleri bugün, yarın sonuçlanacaktır. Herkes kendi bölgesindeki fiyatları kontrol edip, anlaşmalı olduğumuz yerlerde - + fiyatlarda problem var ise görüşülerek düzeltilecektir. Kontrol edilmesini rica ederim...”

- (15) Bunun üzerine, aynı tarihte söz konusu e-posta, KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Müdürü tarafından KAMİL KOÇ Operasyon Direktörü (.....)’e “Bilgilendirme” ifadesiyle iletilmiştir. Son olarak, KAMİL KOÇ Operasyon Direktörü de söz konusu e-postayı aynı tarihte KAMİL KOÇ Strateji ve İş Geliştirme Müdürü ile KAMİL KOÇ Genel Müdürüne iletmıştır.

Belge 2

- (16) 29.08.2019 tarihinde KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Yöneticisi (.....) ile KAMİL KOÇ Operasyon Direktörü (.....) arasında geçen “Fiyat değışikliğı hk” konulu yazışmada aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

(.....) → (.....)

“... Uygun görürseniz ekte belirtilen fiyatların değıştirilmesini talep etmekteyim...”

(.....) → (.....)

“ok”

- (17) (.....)’ın söz konusu e-postayı aynı tarihte KAMİL KOÇ çalışanı (.....)’e ilemesi üzerinde taraflar arasında gerçekleşen yazışmalara aşağıda yer verilmiştir:

(.....) → (.....)

“...(.....) beyinde onayıyla gerekli değışikliğın yapılmasını rica ederim...”

(.....) → (.....)

“...Bizim tarafa, değışiklik talebinin nedenini belirtmem gerekiyor. Hangi konudan dolayı değıştirmek istiyorsunuz?”

(.....) → (.....)

“(.....) yolcu sayısını ve doluluğunu artırmak için fiyat düşürüyoruz. Ek bilgi almak istersen telefonla görüşebiliriz.”

Belge 3

- (18) KAMİL KOÇ Kayseri Otogar Müdürü (.....) tarafından 11.09.2019 tarihinde KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Yöneticisi (.....)’a gönderilen “Fiyat Değışikliğı HK” konulu, ekindeki fiyat listesinde Kayseri kalkışlı bazı hatlar için fiyat düşüşü öngörülen e-posta yazısında şu ifadelere yer verilmiştir:

(.....) → (.....)

19-38/565-234

"...Kayseri'de ki yolcu düşüşünden dolayı uygun gördüğünüz takdirde ekteki fiyat değişikliklerini yapmak istemekteyiz..."

Belge 4

- (19) KAMİL KOÇ Konya Otogar Müdürü (.....) tarafından 11.09.2019 tarihinde KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Yöneticisi (.....)'a gönderilen "Fiyatlar hk" konulu, ekindeki fiyat listesinde Konya kalkışlı hatlar için fiyat düşüşü öngörülen e-posta yazısında şu ifadelere yer verilmiştir:

(.....) → (.....)

"(.....) bey,

*Konya kış sezonu için ön gördüğümüz fiyat listesi EK'tedir.
Bilgilerinize arz ederim."*

Belge 5

- (20) KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Yöneticisi (.....) tarafından 18.09.2019 tarihinde KAMİL KOÇ Operasyon Direktörü (.....)'e gönderilen "Fiyat değişikliği hk" konulu, ekindeki fiyat listesinde Çorum ve Sungurlu kalkışlı bazı hatlarda fiyat düşüşü öngörülen e-posta yazısında şu ifadelere yer verilmiştir:

(.....) → (.....)

"...Sezonun bitmesi ve yolcu sayısındaki düşüş nedeniyle Çorum-İzmir-Çorum hattında 2+2 sefer fiyatının ekteki gibi olmasını talep ediyoruz..."

Belge 6

- (21) 23.09.2019 tarihinde KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Yöneticisi (.....) ile KAMİL KOÇ Operasyon Direktörü (.....) arasında geçen "Fiyat değişikliği hk" konulu, ekindeki fiyat listesinde Kayseri kalkışlı bazı hatlar için fiyat düşüşü öngörülen yazışmalarda şu ifadelere yer verilmiştir:

(.....) → (.....)

"...Kayseri bölgesinde yaşanan yolcu düşüşünden dolayı uygun görürseniz ekteki fiyatların değiştirilmesini talep etmekteyiz..."

(.....) → (.....)

"ok"

Belge 7

- (22) 23.09.2019 tarihinde KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Yöneticisi (.....) ile KAMİL KOÇ Operasyon Direktörü (.....) arasında geçen "Fiyat talebi hk" konulu, ekindeki fiyat listesinde Amasya, Suluova, Merzifon, Tokat ve Turhal kalkışlı bazı hatlar için fiyat düşüşü öngörülen yazışmada şu ifadelere yer verilmiştir:

(.....) → (.....)

"...Amasya bölgesinde yaşanan yolcu düşüşünden dolayı uygun görürseniz ekteki fiyatların değiştirilmesini talep etmekteyiz..."

(.....) → (.....)

"ok"

I.4.2. METRO'dan Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

Belge 8

- (23) bolu.metroisletme@hotmail.com (BOLU METRO) adresinden METRO çalışanları (.....) ve (.....) ile harekat@metroturizm.com.tr adresine gönderilen ve METRO çalışanı (.....) tarafından cevaplanan "FİYAT HAKKINDA" konulu ve 05.02.2019 tarihli yazışmalarda aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

bolu.metroisletme@hotmail.com → (.....), (.....), harekat@metroturizm.com.tr

"KAMİL KOÇ FİYAT KIRMIŞTIR ACİL BİR ŞEKİLDE FİYATLARIN GİRİLMESİ HUSUSUNDA YARDIMCI OLUR MUSUNUZ ?

*BOLU - ANKARA (.....) TL
BOLU İSTANBUL (.....) TL
BOLU GEBZE (.....) TL
BOLU İZMİR (.....) TL
BOLU ADAPAZARI (.....) TL
BOLU BARTIN (.....) TL
BOLU ÇAYCUMA (.....) TL
BOLU DEVREK (.....) TL
BOLU KARABÜK (.....) TL
BOLU KASTAMONU (.....) TL
BOLU AKÇAĞKOCA (.....) TL
BOLU ALAPLI (.....) TL
BOLU EREĞLİ (.....) TL
BOLU BURSA (.....) TL
BOLU YALOVA (.....) TL
BOLU BALIKESİR (.....) TL
BOLU MANİSA AKHİSAR (.....) TL
BOLU İZMİR (.....) TL
BOLU SAMSUN (.....) TL
BOLU ORDU (.....) TL
BOLU GİRESUN (.....) TL
BOLU TRABZON (.....) TL
BOLU RİZE (.....) TL
BOLU HOPA (.....) TL*

(.....) → bolu.metroisletme@hotmail.com, (.....), harekat@metroturizm.com.tr

"Fiyatlar güncellenmiştir."

Belge 9

- (24) METRO çalışanı (.....) tarafından harekat@metroturizm.com.tr, isletme@metrorentabus.com ve METRO İzmir İşletme Müdürlüğü adreslerine gönderilen ve bilgi kısmında METRO çalışanları (.....) ile (.....)'ın olduğu ve METRO çalışanı (.....) tarafından cevaplanan "EGE Fiyatları Sürekli Kontrol" konulu ve 18.02.2019 tarihli yazışmalarda şu ifadelere yer verilmiştir:

(.....) → harekat@metroturizm.com.tr, isletme@metrorentabus.com ve METRO İzmir İşletme Müdürlüğü

"İstanbul-Cine - (.....) TL

İstanbul-Muğla - (.....) TL

İstanbul-Marmaris - (.....) TL fiyatları karşılıklı olarak güncelleyelim.

İstanbul-Söke-Milas-Bodrum-Turgutreis (.....) TL

Özellikle Ege fiyatları sürekli kontrol edilsin, Kamil Koç ve Pamukkale firmalarının internet siteleri bilgisayarda açık dursun, her saat başı takip edilerek fiyat farkları tespit edilsin.

*Bodrum
Marmaris
Fethiye
Denizli
Nazilli
İzmir”*

(.....) → (.....), harekat@metroturizm.com.tr, isletme@ metrorentabus.com ve METRO İzmir İşletme Müdürlüğü

*“(.....) Bey,
Fiyatlar güncellendi,
Bilgilerinize.”*

Belge 10

- (25) METRO çalışanı (.....) tarafından METRO çalışanları (.....) ile (.....)'a gönderilen “RE: komisyon kontrol listes” konulu ve 20.02.2019 tarihli yazışmalarda aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

(.....) → (.....)

“Selamlar,

Ankara-Bartın - 6 sefer olması hedefleniyor, şu anda mevcutta 4 seferimiz var, bu 4 sırada komisyon desteği ile yürütülmeye çalışılıyor.

Ankara-Ereğli (Kdz) – 11-12 seferden şu anda 4 sefere düştük, 6-7 sefer yapmamız gerekiyor, mevcut seferlere de (.....) komisyon desteği ile yürütmeye çalışıyoruz.

Ankara-Karabük – Şu anda 3-4 sıraya düştük, minimum 10 sefer seviyesindeydi, komisyon ve araç desteği verebilirsek tekrardan 10 sefer seviyesinde oluruz.

Ankara-Kastamonu - Fiyat yok, %(.....) komisyon ile 7-8 sefer yapılabilir, şu anda 3 sefere düştü.

Yukarıdaki hatlarda gerek sefer sayısında gerekse fiyat konusunda rakiplerle yoğun rekabetimiz var. Rakibin yaptığı yoğun sefer düzenine fiyat ile karşılık vermek durumunda kalıyoruz.

Bundan dolayı Ankara çıkışlarında komisyon desteği zorunlu oluyor...”

I.4.3. Teşebbüsler Tarafından Yapılan Açıklamalar

- (26) Önaraştırma kapsamında, dosya konusu iddiaların değerlendirilmesinde kullanılmak üzere KAMİL KOÇ'tan ve METRO'dan genel fiyatlama politikası, illerdeki organizasyon yapısı, acentelik/bayilik ilişkisi ve fiyatların acenteler/bayiler tarafından nasıl belirlendiği hususlarında bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur.
- (27) KAMİL KOÇ'tan gelen cevabi yazıda özetle; KAMİL KOÇ'un faaliyet gösterdiği pazarlardaki operasyonlarını bölge müdürlükleri aracılığı ile organize ettiği, operasyonel yönetiminin Kuzey Marmara, Güney Marmara, Akdeniz, İç Anadolu, Ege ve Karadeniz olmak üzere altı ana bölgeye ayrıldığı, satış noktalarının bir kısmının KAMİL KOÇ tarafından işletildiği, bir kısmının ise Bakanlık'ın bilgisi dâhilinde F1 belgesine sahip sözleşmeli acenteler ile akdedilen Acentelik Sözleşmesi çerçevesinde acenteler tarafından işletildiği, acenteler tarafından işletilen noktalarda acentelerin Türk Ticaret Kanunu ve taraflar arasında akdedilmiş acentelik sözleşmesiyle sınırlı olarak faaliyette buldukları, acentelerin sorumluluğunun bilet satışı, otogara giriş/çıkışın kontrolü ve

takibi ile yolcu listelerinin hazırlanması ile sınırlı olduğu, acentelerin bilet fiyatlandırma ile ilgili herhangi bir sorumluluğunun ve yetkisinin bulunmadığı, KAMİL KOÇ tarafından bilet fiyatlarının tanımlandığı sisteme acentelerin erişim sağlamalarının ve fiyat değişikliği yapmalarının mümkün olmadığı, bilet fiyatlarının münhasıran KAMİL KOÇ tarafından belirlenmekte olduğu ve belirlenen fiyatların acentelere bildirildikten sonra uygulandığı, acente faaliyetlerinin yolcu taşıma biletleri ve rezervasyon kuponları satışı ile sınırlı olduğu, bunun dışında kalan işler bakımından acentenin yetkili olmadığı ve hatlardaki fiyatların konuyla ilgili yetkili KAMİL KOÇ personeli tarafından merkezi olarak belirlendiği ifade edilmiştir.

(28) Cevabi yazıda, KAMİL KOÇ'un bilet fiyatlandırma sürecine etki eden unsurlara aşağıdaki şekilde yer verilmiştir:

- Yolcu talep tahmini: İlgili dönemde yolcu talebinin durumu, piyasadaki sezonsallık ve hattın özellikleri çerçevesinde tahmin edilmeye çalışılmaktadır. Yapılan tahmin çalışması neticesinde talebin yüksek olacağı öngörülen aylarda bilet fiyatlarında değişiklik yapılabilmektedir.
- Sezonsallık: Özellikle turizm merkezlerine seyahatler yaz aylarında artış göstermektedir. Bununla birlikte, resmi tatiller, okul kapanış ve açılış dönemleri de talebin yükselmesine neden olabilmektedir. Karayolu ile şehirler arası yolcu taşımacılığı faaliyetinin sezonsal yapısı fiyatlandırma davranışlarına etki edebilmektedir. Örneğin, yaz aylarında turizmin artmasıyla birlikte, belirli hatlarda bilet fiyatları üzerinde yukarı yönlü bir hareket oluşabilmektedir. Eylül ayı itibarıyla talebin azalmasıyla birlikte bilet fiyatları düşüş trendi gösterebilmektedir.
- Yolcu sayısı değişimi: Belirli bir hat bakımından yolcu sayısında zaman içerisinde değişim, talep tahmini bakımından bir gösterge olarak değerlendirilmekte ve fiyatlandırma kararına etki etmektedir.
- Rakip firma fiyatları: KAMİL KOÇ tarafından uygulanan fiyatların belirlenmesinde kamuya açık kaynaklar ve piyasa araştırmaları vasıtası ile hakkında bilgi sahibi olunan rakip firma fiyatları dikkate alınmaktadır.
- Alternatif ulaşım vasıtalarının fiyatları: Yolcuların alternatif ulaşım vasıtalarıyla ulaşım sağlamalarının mümkün olduğu hatlarda, alternatif vasıta fiyatları, KAMİL KOÇ tarafından uygulanan fiyatlar bakımından fiyatlandırma kararlarına etki etmektedir.
- Otobüs işletme maliyetlerindeki artışlar: Otobüs işletme maliyetlerindeki değişimler, KAMİL KOÇ'un fiyat uygulamalarına yansımaktadır.

(29) Anılan yazıda, KAMİL KOÇ İç Anadolu Bölge Müdürü (.....) tarafından 07.05.2019 tarihinde gönderilen e-postada yer alan "... *anlaşmalı olduğumuz yerlerde fiyatlarda problem var ise görüşülerek düzeltilecektir.*" ifadesinde kastedilen yerlerin, KAMİL KOÇ'un sözleşmeli olarak çalıştırdığı otobüslerin³ faaliyet gösterdiği hatlar olduğu,

³ KAMİL KOÇ tarafından gönderilen yazıda, KAMİL KOÇ'un aktif olduğu hatlarda yer alan otobüslerin özmal, sözleşmeli veya *wet-lease* olarak üç kategoriye ayrıldığı; özmal otobüslerin, mülkiyeti ve sair masrafları KAMİL KOÇ'a ait otobüsler olduğu; sözleşmeli otobüs modelinin ise; otobüsün mülkiyetinin başka bir kişi veya teşebbüse ait olduğu, yakıt, kaptan maaşı, otoyol/köprü geçiş ve otogar çıkış ücretleri, araç bakım ve sigorta ücretleri gibi operasyonel maliyetlere sözleşmeli otobüs işletmecisinin katlandığı ve karşılığında yolcu bilet gelirleri üzerinden sözleşmeli otobüs işletmecisine ödeme yapılan bir iş modelini ifade ettiği; son olarak *wet-lease* modelinin ise, otobüs, sürücü ve bakıma ilişkin maliyetler ile sigorta maliyetinin araç sahibi tarafından karşılandığı, host maliyeti de dahil olmak üzere diğer masraf ve risklerin ise kiralyan otobüs firmasına ait olduğu bir iş modeline karşılık geldiği bildirilmiştir.

KAMİL KOÇ'un sözleşmeli olarak faaliyetlerini mülkiyeti bir başka kişi ya da teşebbüse ait araçlarla gerçekleştirdiği ve sözleşmeli otobüs işletmecilerinin KAMİL KOÇ tarafından belirlenen bilet fiyatlarından gelir elde etmeleri nedeniyle etkilendiği, yukarıda anılan ifadelerin (.....) tarafından sözleşmeli otobüs işletmelerinin KAMİL KOÇ ile ticari ilişkilerini sürdürmeleri ve KAMİL KOÇ filosunda kalmaya devam etmeleri amacıyla yazıldığı ifade edilmiştir.

- (30) KAMİL KOÇ'un sözleşmeli otobüs işletmecisi (.....) tarafından 08.05.2019 tarihinde gönderilen e-posta içerisinde yer alan "*Biz Metro Turizm ile beraber görüşerek 25.04.2019 tarihinde bir zam yaptık, 27.05.2019 tarihi itibarı ile de tekrar anlaşmalı fiyatlarımızı bildirmiştik.*" ifadesinde bahsi geçen anlaşmayla ilgili olarak KAMİL KOÇ'un hiçbir dahli ve bilgisinin bulunmadığı, (.....)'in KAMİL KOÇ çalışanı olmadığı, sırasıyla yöneticisi ve sahibi konumunda olduğu Assam Turizm Seyahat Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Çorum Şahin Lider Anatolia Taş. İnş San. Tic. A.Ş. unvanlı şirketler aracılığıyla kendisine ait 21 otobüsü ile sözleşmeli olarak KAMİL KOÇ adına faaliyet gösterdiği ve anılan e-postada zam yapıldığı belirtilen 25.04.2019 tarihinde KAMİL KOÇ tarafından zam yapılmadığı, buna ilaveten e-postanın yazıldığı tarih olan 08.05.2019 tarihinde KAMİL KOÇ'un 27.05.2019 itibarıyla belirlenen ya da bildirilen bir fiyatı da bulunmadığı ifade edilmiştir.
- (31) Ayrıca, 2019 yılı Mayıs-Haziran aylarında yaşanan fiyat artışlarının, ilgili ayların yolcu talebinin arttığı veya artma eğilimi gösterdiği aylar olması sebebiyle gerçekleştiği, yolcu talebinin düşük seviyede olduğu kış dönemlerinde fiyat artışına gidilmediği, fiyat artışlarının genellikle sezonsallık etkileri ile yaz dönemlerinde gerçekleştirildiği ve 2019 yılı Mayıs-Haziran döneminin Ramazan Bayramı tatiline denk gelmesi nedeniyle de bu aylarda fiyat artışının yaşandığı belirtilmiştir.
- (32) METRO'dan gelen cevabi yazıda ise; METRO'nun fiyat politikasının merkezden belirlendiği, fiyat politikasına genel maliyetlerin (yakıt, otoyol, personel, vergi vb.) ve mevsim etkisi ile oluşan müşteri taleplerindeki artış ve azalışların yön verdiği, bununla birlikte araçların segment durumlarının (2+1 veya 2+2 koltuk yapısı), araç içi hizmet farklılaşmasının, rakip firmaların uyguladığı fiyat politikalarının ve Bakanlık tarafından yayımlanan fiyat tarifelerinin fiyatlama sürecine etki ettiği, şirketin genel yapı olarak franchising (bayilik) sistemi ile yönetilmekte olduğu, bilet fiyatları belirlenirken ilgili hatların bağlı olduğu bayilerin görüşlerinin ve önerilerinin alındığı, nihai tüketiciye satış yapılırken bayilerin belirlenen fiyatlar üzerinden belirli oranlarla indirim yapma haklarının bulunduğu ifade edilmiştir.

I.5. Değerlendirme

- (33) Rekabet Kurulunun 13.06.2019 tarih ve 19-21/318-M sayılı kararı ile yürütülen önaraştırma kapsamında 17.06.2019 tarihinde KAMİL KOÇ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen ve yukarıda Belge 1 başlığı altında yer verilen e-posta yazışmasının, rakipler arasında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma yapılmış olması şüphesi doğurması nedeniyle 24.07.2019 tarih ve 19-26/395-M sayılı Kurul kararı uyarınca KAMİL KOÇ ve METRO hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (34) Önaraştırma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde, KAMİL KOÇ ile METRO'nun fiyatları birlikte belirlediği şüphesini uyandıran başkaca herhangi bir delile ulaşılamamıştır. Belge 1'de yer alan e-posta yazışmalarının ise; KAMİL KOÇ'ta elde edilen şirket içi yazışmalardan oluştuğu, herhangi bir METRO çalışanının yazışmalarda yer almadığı, bu çerçevede tek taraflı beyanlar içeren bir iç yazışma olduğu görülmektedir.

- (35) Bu nedenle, Belge 1’de yer alan yazışmaların yapılan yerince incelemelerde elde edilen diğer bilgi ve belgeler ile uyumluluk arz edip etmediği ve teşebbüslerin fiyatlamaya ilişkin verilerinin Belge 1’deki şirket içi e-posta yazışmalarını destekler nitelikte olup olmadığı hususları incelenmiştir. Ayrıca, “Biz, Metro Turizm ile beraber görüşerek 25.04.2019 tarihinde bir zam yaptık, 27.05.2019 tarihi itibarı ile de tekrar anlaşmalı fiyatlarımızı bildirmiştik...” şeklindeki beyanın yer aldığı e-postanın Çorum acentesi tarafından oluşturulduğu dikkate alındığında, fiyat tespitine yönelik anılan beyanın doğruluğunun araştırılması gereği ortaya çıkmıştır.
- (36) Yukarıda Belge 2’den başlayıp, Belge 10’a kadar yer verilen yazışmalar ile KAMİL KOÇ ve METRO’nun fiyat politikalarına ilişkin verdikleri bilgiler değerlendirildiğinde, yerinde incelemede elde edilen delillerin, Belge 1’de yer alan yazışma içeriğini desteklemediği kanaatine varılmıştır.
- (37) Bununla birlikte, Belge 1’i destekler nitelikte ekonomik delillerin bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla önaraştırma tarafı teşebbüslerin, Belge 1’de beyan edilen tarihten dört ay öncesi ile beş ay sonrasını kapsayacak dönem içerisinde uyguladıkları fiyatlar incelenmiştir. Bu inceleme çerçevesinde teşebbüslerin fiyat verileri, söz konusu yazışmada bahsedilen Çorum-Didim ve Çorum-Ankara hatları ve yazışmada adı geçen teşebbüs çalışanlarının sorumlu oldukları il ve bölgeler esas alınarak değerlendirilmiştir.
- (38) Yazışmada, Çorum haricinde Ankara, Aksaray, Amasya, Erzurum, Kayseri, Konya ve Malatya illerindeki teşebbüs çalışanlarına veya bu illerdeki organizasyonların e-posta adreslerine yer verildiği tespit edilmiştir. KAMİL KOÇ’tan elde edilen açıklamalar çerçevesinde, söz konusu illerin KAMİL KOÇ’un İç Anadolu Bölge Müdürlüğü’nün yetki ve sorumluluk alanında olduğu anlaşılmıştır. Bu doğrultuda, İç Anadolu Bölgesi’nde en çok kullanılan hattın Ankara çıkışlı ve varışlı hatlar olmasının muhtemel olduğu gözetilerek, önaraştırma kapsamında, söz konusu yazışmada adı geçen illerden Ankara’ya ve Ankara’dan söz konusu illere yapılan seferlere odaklanılmıştır. Bununla birlikte, hatlardaki fiyat değişimlerinin her iki yönde de benzer şekilde seyretmiş olması ve ilgili şehirden Ankara’ya yapılan sefer ile Ankara’dan ilgili şehre yapılan seferde kayda değer bir fiyat farkı olmaması nedeniyle aşağıda sadece Ankara varışlı hatlara yönelik ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir.
- (39) Bu kapsamda, KAMİL KOÇ ve METRO’nun başta e-posta yazışmasına konu olan Çorum-Didim ve Çorum-Ankara hatları olmak üzere Aksaray-Ankara, Amasya-Ankara, Erzurum-Ankara, Kayseri-Ankara, Konya-Ankara ve Malatya-Ankara hatlarında karşılıklı olarak uygulanan aylık ortalama bilet fiyatları ve ilaveten, gün bazında karşılıklı olarak Çorum-Didim ve Çorum-Ankara hatlarında uygulanan ortalama bilet fiyatları incelenmiştir.
- (40) Belge 1’de yer alan iletişimde adı geçen iki hattın biri olan Çorum-Didim hattında teşebbüslerin uyguladıkları fiyatlara ilişkin aylık değişim Grafik 1’de gösterilmektedir:

Grafik 1: Çorum-Didim Hattı Aylık Bilet Fiyatı Değişimi

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler ile raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (41) Grafik 1 incelendiğinde, 2019 yılı başından Nisan ayına kadar geçen sürede KAMİL KOÇ’un bilet fiyatlarında düşüş gözlemlenmekteyken, yaz sezonunun açıldığı Nisan-

Haziran arası dönemde ise bilet fiyatlarında artış yaşandığı görülmektedir. Söz konusu dönemde yaşanan fiyat artışına Haziran ayının ilk haftasına denk gelen dokuz günlük Ramazan Bayramı tatilinin de etkisinin olduğu değerlendirilmektedir. Takip eden iki aylık yaz döneminde (Temmuz-Ağustos) ise fiyatlarda kayda değer bir değişimin olmadığı, ancak yaz döneminin kapanması ve eğitim-öğretim döneminin açılması nedeniyle talep düşüklüğü yaşanan Eylül ayında bilet fiyatlarının düşüş eğilimine girdiği anlaşılmaktadır.

- (42) METRO tarafından uygulanan bilet fiyatlarına bakıldığında ise daha farklı bir durum ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki, Belge 1'de yer alan yazısmada ifade olunan 25.04.2019 tarihinde METRO'nun Çorum kalkışlı Didim varışlı hatta seferinin bulunmadığı, bu hattaki ilk seferin 01.05.2019 tarihinde düzenlendiği ve bu tarihten sonraki seferlerin dahi bir süre boyunca dört günde bir sefer olacak şekilde organize edildiği, sonrasında ise özellikle yaz döneminin başlamasıyla seferlerin sıklaştığı görülmektedir. Bu bakımdan ilgili hatta her gün seferi bulunan KAMİL KOÇ'un aksine METRO, yılbaşından Mayıs ayına kadar bu hatta sefer düzenlememiş olup söz konusu durum, yazısmada geçen 25.04.2019 tarihinde anlaşarak zam yapıldığına dair ifade ile çelişmektedir.
- (43) Diğer taraftan, Belge 1'de geçen, "...fiyat değişikliklerinde bazı fiyatların altta kaldığı, bazı fiyatlarında aşırı yukarı çıktığı görülmektedir. Örneğin Çorum-Ankara fiyatının düşük kalması, Çorum-Didim fiyatının yüksek olması gibi fiyatlarımızın gözden geçirilmesini rica ederiz." ifadelerinden Çorum-Didim hattında KAMİL KOÇ'un uyguladığı bilet fiyatının iddia olunan anlaşmaya göre yüksek kaldığı ve yazışmanın gerçekleşme tarihi olan 08.05.2019 tarihinden sonra bu durumun düzeltileceği anlamı çıkmaktadır. Ancak KAMİL KOÇ'un günlük fiyat verileri incelendiğinde, 08.05.2019 tarihinde (.....) TL olan ortalama bilet fiyatının düşürülmediği aksine artırıldığı ve 30.05.2019 tarihi itibarıyla (.....) TL'ye kadar çıktığı görülmektedir. Bu bakımdan, Belge 1'de yer alan ifadelerin KAMİL KOÇ tarafından uygulanan fiyat politikası ile uyum arz etmediği değerlendirilmektedir.
- (44) Diğer taraftan hattın ters yönlü işleyişine ilişkin olarak Didim-Çorum hattındaki aylık bilet fiyatı değişimi Grafik 2'de gösterilmektedir:

Grafik 2: Didim-Çorum Hattı Aylık Bilet Fiyatı Değişimi

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler ile raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (45) KAMİL KOÇ'un Didim-Çorum hattında uygulanan ortalama bilet fiyatlarının, hattın ters yönünde (Çorum-Didim) uygulanan ortalama bilet fiyatları ile paralellik arz ettiği ve özellikle yaz dönemi başlangıcı olan Nisan-Haziran döneminde fiyatlarda artış yaşandığı gözlemlenmektedir. METRO ise, Çorum-Didim istikametinden farklı olarak Didim-Çorum hattı seferlerine daha erken bir tarihte, 24.04.2019 tarihinde başlamıştır. Bununla birlikte, Belge 1'de iddia olunan anlaşmanın tarihi olan 25.04.2019 tarihinden 10.05.2019 tarihine kadarki dönemde METRO'nun fiyatlarında zammın aksine kimi günlerde düşüş, bu tarihten Haziran ortası döneme kadar ise artış yaşanmıştır. Diğer taraftan gerek Çorum-Didim gerek Didim-Çorum istikametlerinde hiçbir dönemde KAMİL KOÇ ve METRO'nun uyguladıkları bilet fiyatlarında kesişme olmamış ve her iki teşebbüsün bilet fiyatlarında birbirinden farklılık (yaklaşık (.....) ila (.....) TL arasında) oluşmuştur.
- (46) Belge 1'de adı geçen bir diğer hat olan Çorum-Ankara hattında teşebbüslerin uyguladıkları fiyata ilişkin aylık değişim Grafik 3'te gösterilmektedir:

Grafik 3: Çorum-Ankara Hattı Aylık Bilet Fiyatı Değişimi

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler ile raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (47) Çorum-Ankara istikametinde KAMİL KOÇ ve METRO'nun uyguladığı bilet fiyatlarına bakıldığında, METRO'nun Ocak-Eylül arası dönemde tüm aylarda KAMİL KOÇ'a göre daha düşük fiyatlar uyguladığı ve iki teşebbüsün fiyatlarının hiçbir dönemde kesişmediği görülmektedir. Ocak-Şubat arasındaki dönem hariç olmak üzere diğer aylarda yaşanan fiyat değişimlerinin paralel olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, Nisan ayı itibarıyla yaz döneminin başlangıcı ile artan talebe bağlı olarak bilet fiyatlarında artış yaşanabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Diğer taraftan, talep açısından çok farklılık arz etmeyen Temmuz-Ağustos aylarında bilet fiyatlarında dikkat çekici bir değişimin olmaması, teşebbüslerin talep ve mevsim etkisinden bağımsız bir fiyat artışına gitmediğini göstermektedir.
- (48) Diğer taraftan Belge 1'de, Çorum-Ankara hattında KAMİL KOÇ'un uyguladığı bilet fiyatlarının iddia olunan anlaşmada belirlenen seviyeden düşük kaldığı belirtilmiş ve buna göre fiyatın gözden geçirileceği beyan edilmiştir. Ancak Mayıs ayının başında gerçekleşen yazışmadan sonraki döneme bakıldığında, Mayıs ayı ile Haziran ayı arasındaki ortalama bilet fiyatlarındaki değişim KAMİL KOÇ'ta yaklaşık %(.....) iken METRO'da bu oran yaklaşık %(.....) olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu oranlar değerlendirildiğinde, e-posta yazışmasında bilet fiyatının düşük kaldığı ve güncellenmesi gerektiği bildirilen Çorum-Ankara hattında, e-posta yazışmasından sonraki dönemde KAMİL KOÇ'un, rakibi METRO'dan daha az oranda bir artışa gittiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, düşük kaldığı söylenmesine rağmen KAMİL KOÇ'un bilet fiyatındaki artış oranından daha yüksek bir oranda METRO tarafından zam yapılmıştır. Esasen bu durumun da, KAMİL KOÇ ile METRO'nun birlikte fiyat tespit ettiklerini göstermekten uzak olduğu anlaşılmaktadır.
- (49) Belge 1'de adı geçen hatlar olan Çorum-Didim ve Çorum-Ankara hatlarına ilişkin yukarıda yer verilen analizlerin yanı sıra, e-posta yazışmasında adı geçmemesine rağmen e-postanın bilgi kısmında yer alan şahısların görevli oldukları il ve bölgeler dikkate alınarak seçilen başka hatlara ilişkin olarak da KAMİL KOÇ ve METRO'nun fiyat verileri incelenmiştir.
- (50) Bu hatlardan Aksaray-Ankara hattında Ocak-Haziran dönemine kadar KAMİL KOÇ'un bilet fiyatları, METRO'nun uyguladığı bilet fiyatlarının üzerinde seyrederken Haziran ayı ile birlikte bu durumun değiştiği ve METRO'nun bilet fiyatlarının KAMİL KOÇ tarafından uygulanan bilet fiyatlarının üzerine çıktığı görülmektedir. Ayrıca, Belge 1'de yer alan iddia konusu anlaşma tarihinden (25.04.2019) önce iki teşebbüsün bilet fiyatları arasındaki farkın, bu tarihten sonra daha da açılması dikkat çekmektedir. İlgili hattaki fiyat değişimleri Grafik 4'te yer almaktadır:

Grafik 4: Aksaray-Ankara Hattı Aylık Bilet Fiyatı Değişimi

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler ile raportörlerce yapılan hesaplamalar

19-38/565-234

- (51) Fiyat değişimlerinin analiz edildiği bir diğer hat olan Amasya-Ankara hattında yılın ilk üç ayında METRO'nun bilet fiyatlarının KAMİL KOÇ'un bilet fiyatlarından yüksek olduğu, Nisan ayında ise bu durumun değiştii ve KAMİL KOÇ'un METRO'ya oranla daha yüksek bir fiyat politikası izlediği, ancak Mayıs ayı ile birlikte METRO tarafından tekrar KAMİL KOÇ'un fiyatlarının üzerinde fiyatlama yapıldığı ve aradaki farkın yaz aylarında daha da açıldığı gözlemlenmektedir. Özellikle Belge 1'de yer alan ve anlaşarak zam yapıldığına dair beyanın ilgili olduğu Nisan ayında en yüksek fiyat uygulayan teşebbüsün değişmesi, söz konusu yazışmanın fiili durum ile örtüşmediğini göstermektedir. İlgili hattaki fiyat değişimleri Grafik 5'te yer almaktadır:

Grafik 5: **Amasya-Ankara Hattı Aylık Bilet Fiyatı Değişimi**

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler ile raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (52) Erzurum-Ankara hattında gerçekleşen bilet fiyatları değişiminde yılbaşından itibaren iki teşebbüsün bilet fiyatları arasındaki farkın açıldığı, KAMİL KOÇ'un fiyatlarının METRO'nun fiyatlarının üzerinde seyrederken yaz dönemi itibarıyla fiyat farkının azaldığı, bununla birlikte örneğin Haziran-Temmuz döneminde KAMİL KOÇ'un ortalama bilet fiyatlarında düşüş gözlenirken METRO'nun ortalama bilet fiyatlarında artış yaşandığı gözlemlenmektedir. İlgili hattaki fiyat değişimleri Grafik 6'da yer almaktadır:

Grafik 6: **Erzurum-Ankara Hattı Aylık Bilet Fiyatı Değişimi**

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler ile raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (53) İnceleme konusu hatlardan olan Kayseri-Ankara hattında, Mayıs ayına kadar teşebbüslerin bilet fiyatlarının birbirine yakın ve paralel seyrettiği, ancak Belge 1'de yer alan tarihlerin aksine Mayıs ayı itibarıyla teşebbüslerin bilet fiyatları arasındaki farkın açıldığı ve Temmuz-Eylül döneminde ise bu farkın kapandığı görülmektedir. İlgili hattaki fiyat değişimleri Grafik 7'de yer almaktadır:

Grafik 7: **Kayseri-Ankara Hattı Aylık Bilet Fiyatı Değişimi**

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler ile raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (54) Konya-Ankara hattındaki bilet fiyatlarına bakıldığında ise yılbaşından itibaren teşebbüsler arasındaki fiyat farkının korunduğu ve teşebbüslerin fiyatları arasında bir kesişme yaşanmadığı gibi daha yüksek fiyat uygulayan teşebbüsün de değişmediği görülmektedir. İlgili hattaki fiyat değişimleri Grafik 8'de yer almaktadır:

Grafik 8: **Konya-Ankara Hattı Aylık Bilet Fiyatı Değişimi**

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler ile raportörlerce yapılan hesaplamalar

19-38/565-234

- (55) Malatya-Ankara hattında ise, yılın ilk üç ayında teşebbüslerin bilet fiyatlarının birbirine yakın seyrettiği, Nisan ayında ise METRO'nun indirimle gitmesiyle bilet fiyatları arasındaki farkın açıldığı anlaşılmakta, yaz döneminin başlamasıyla her iki teşebbüsün bilet fiyatlarında artış yaşandığı gözlemlenmektedir. İlgili hattaki fiyat değişimleri Grafik 9'da yer almaktadır:

Grafik 9: **Malatya-Ankara Hattı Aylık Bilet Fiyatı Değişimi**

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler ile raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (56) Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde, Belge 1'de yer alan beyanların doğruluğunun teyit edilemediği; elde edilen diğer e-posta yazışmaları ile teşebbüsler tarafından sunulan bilgilerin, Belge 1 ile uyum arz etmediği; söz konusu teşebbüsler arasında bilet fiyatlarında kayda değer bir paralelliğin bulunmadığı; teşebbüslerin fiyatlama politikalarının esasen mevsimsellik, rakiplerin fiyatları ve işletme maliyetleri üzerine şekillendiği ve böylesi bir pazar yapısında teşebbüsler arasındaki bazı dönemlerdeki fiyat paralelliğinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilmesi için gereken ilave delillerin bulunmadığı dikkate alındığında, teşebbüslerin rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma içerisinde oldukları yönünde bilgi, belge ve bulgunun mevcut olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (57) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.